

HE 111/2025
Apteekkitalouden uudistus
ja itsehoitolääkkeiden
jakelukanava

11.11.2025

Toimitusjohtaja Merja Hirvonen
Suomen Apteekkariliitto

Useita samanaikaisia kehityskaaria

Säätelykehikko

- Apteekkitalouden murros ja jatkuvat leikkaukset 2000 ->
- Hallituksen apteekkitalousuudistus; säätely ja toimeenpano
- ”Toiminnallinen” apteekkisäätelyn uudistus keväällä 2026?
- Verkkoasioinnin kasvu -> hallittu kehitys terveydenhuollon tarpeista
- Terveydenhuoltoa vai elinkeinopolitiikkaa?

Muut vaikuttavat trendit

- Huoltovarmuuden merkityksen kasvu
- Uudet, innovatiiviset lääkkeet
- Globaalit saatavuushaasteet
- Maailman keskittynein päivittäistavarakauppa
- Hyvinvointialueiden ja perusterveydenhuollon haastava tilanne

Uudistus mullistaa apteekkitalouden sääntelyn

Taksa- leikkaus

- Leikkaus 30 miljoonaa €
- Kumuloituu koko 2000-luvun ajan tehtyjen leikkausten lisäksi

Apteekki- vero

- Voittomarginaali veron perusteeksi
- Entistä suppeampi verotaulukko ja matalampi progressio, kärsijöinä pienimmät apteekit,
- Uusi sivuapteekkivähennys

Itsehoito- lääkkeet

- Itsehoitolääkkeiden siirtyminen apteekkien ulkopuolelle on leikkaus apteekkitaloudesta
- Reseptilääkemyyntiin heikko kannattavuus tekee apteekeista riippuvaisia muusta myynnistä

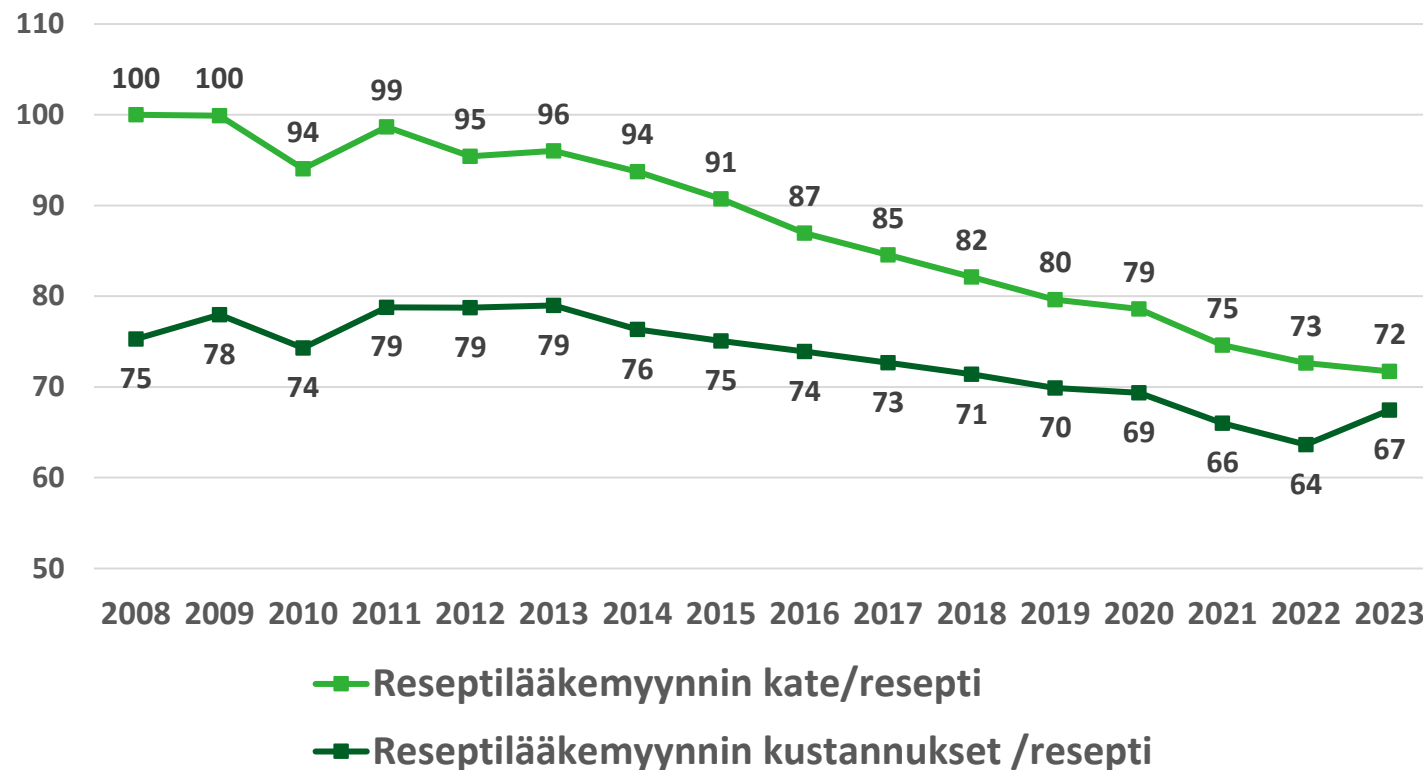
Apteekkivero; korjausehdotukset

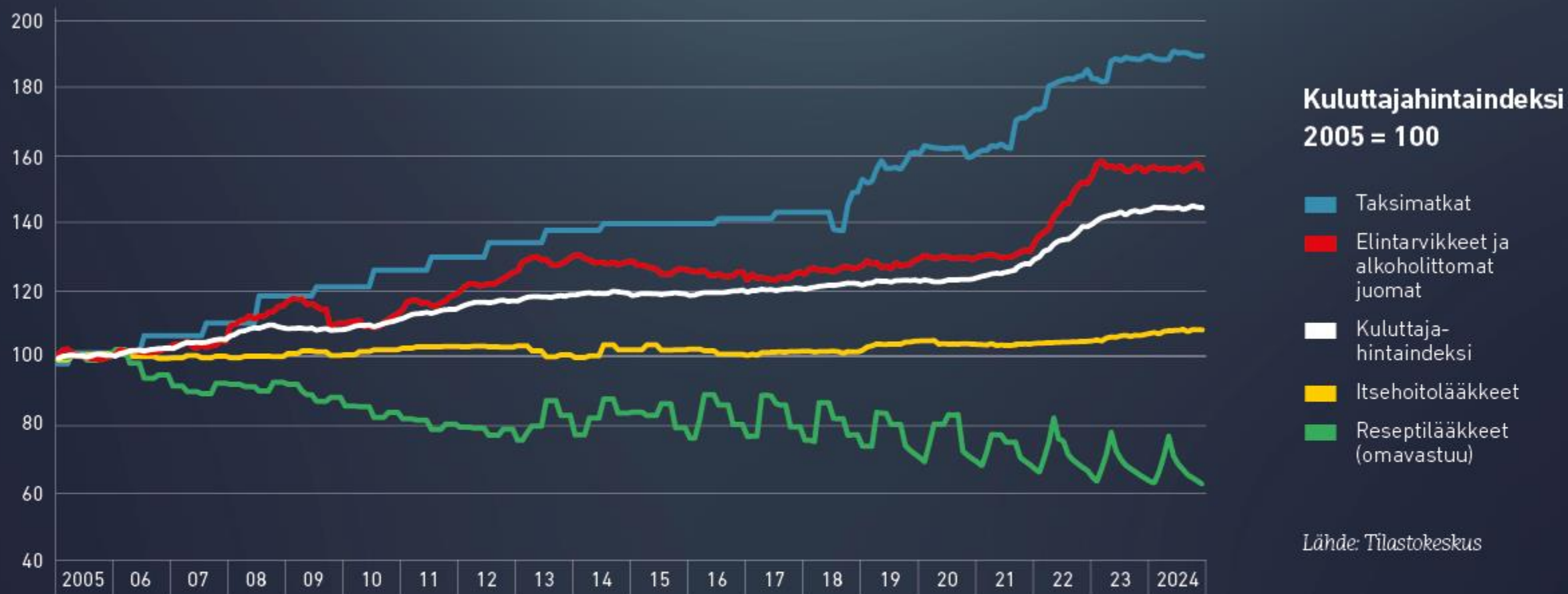
- **Apteekkiverotaulukkoon** tulee tehdä korjaus erityisesti nollaverorajan ja veroluokkien määrän osalta sekä jatkossa toteuttaa säännölliset inflaatiokorjaukset. Progressiivisen apteekkiveron tarkoitus on turvata maankattavat lähipalvelut.
- Oikeutena olevan sivuapteekin osalta **sivuapteekkivähennyksen määrää** tulee korottaa.
- **Kahden apteekin loukkua** koskeva apteekkiverotusta koskeva kohtuuttomuus tulee korjata kannustinongelmien välttämiseksi ja järjestelmän dynamiikan säilyttämiseksi.
- **Lääkehävikki** pitää voida vähentää lääkevaraston arvosta ennen kuin varaston arvo vähennetään hankintamenosta. Veroa ei voida kohdistaa valmisteeseen, josta ei ole syntynyt tuottoa.

Itsehoitolääkkeiden myyntikanava

- Itsehoitolääkkeiden jakelukanavan laajennukselle ei ole minkäänlaista hoidollista tai taloudellista perustetta
- Myyntikanavan laajennus heikentää lääkitysturvallisuutta ja sotii kansallisen lääkityslistan tavoitteita vastaan
 - Itsehoitolääkkeet ovat osa kokonaislääkitystä
 - Neuvonnan keskeinen rooli oikean ja turvallisen lääkehoidon valinnassa
- Jakelukanavan laajennus laskee valtion apteekkiverotuottoa
- Ei ole olemassa minkäänlaista näyttöä siitä, että kate päivittäistavarakaupassa laskisi, vaikka itse veron poisto voikin laskea hintaa
- Apteekit ovat taloudellisesti riippuvaisia itsehoitolääkemyynnistä

Apteekit ovat riippuvaisia itsehoito-lääkkeiden myynnistä

Hintakehitys 2005–2024

Muut korjausehdotukset

- Vertikaalinen integraatio itsehoitolääkemyynnissä tulee kieltää, kuten muussakin lääkehuollossa
- Oikeus luopua kannattamattomasta apteekista tulee muuttaa pysyväksi
- Fimean tulee voida muuttaa oikeutena oleva sivuapteekki ehtona olevaksi sivuapteekiksi sekä liittää jo myönnettyyn apteekkilupaan ehtona oleva sivuapteekki normaalin hakumenettelyn kautta.
- Itsehoitolääkkeille tulee mahdollistaa hinta-alennukset kaikissa itsehoitolääkeryhmissä, ei vain niiden valmisteiden osalta, jotka siirtyvät apteekkien ulkopuolelle
- Lääketaksa-asetuksen tulee jatkossakin mahdollistaa hyvitysten ja etujen antaminen lääkeostoista apteekissa

Esimerkkejä maailmalta

Tanska

Reseptien uusimisoikeus
koulutetuilla proviisoreilla,
-koskee tiettyjä
lääkemääräyksiä ja
potilasryhmiä.

Uusi-seelanti

Apteekit ovat maan
pääasiallinen rokottaja.

Norja

Kolme julkisesti rahoitettua apteekkien
terveyspalvelua: inhalaatiohoidon
tarkistuspalvelu, lääkeshoidon
aloituspalvelu sekä koronarokotukset.

Iso-Britannia

Pharmacy first -palvelumalli

Apteekit voivat määrätä lääkkeitä
mm. kurkku- ja korvakipuun,
vyöruusuun ja
virtsatietulehdukseen.

- Muualla maailmassa apteekit on valjastettu parantamaan hoitoon pääsyä ja säästämään terveydenhuollon kustannuksia tarjoamalla matalan kynnyksen terveysterveystoimintoja.
- Apteekkariliitto on esittänyt STM:lle selvityksen käynnistämistä apteekkien matalan kynnyksen terveysterveystoimintoista. Selvityksessä luotaisiin rakenteet kansalliselle toimintamallille ja rahoitukselle.
- **Olisiko tässä Suomellekin apteekkiuudistuksen seuraava vaihe?**

